

Opplæringslovutvalget
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Innspill til tekstutkast om utfordringer med regelstyring av grunnopplæringen

1. Generelt

Vi viser til deres henvendelse av 30.oktober der dere ber inviterer oss til å komme med innspill og kommentarer til tekstutkast om utfordringer med regelstyring av grunnopplæringen. Etter vår oppfatning har utvalget i det vesentlige beskrevet utfordringsbildet på en måte vi kjenner oss igjen i og det er gjort gode vurderinger.

Rett bruk av opplæringsloven forutsetter god juridisk kompetanse. Derfor mener vi at juridisk kompetanse hos rettsanvenderne i seg selv kunne vært drøftet nærmere i beskrivelsene av utfordringene med regelstyring av grunnopplæring.

Internasjonale regler som GDPR, og andre regelverk som får betydning for bruk av regelverk som styringsvirkemiddel må være premissgivende for ny opplæringslov. Det kan være en utfordring med regelstyring at det må holdes opp mot annet regelverk som er styrende og noen ganger har forrang.

2. Generelt om funn fra tilsyn siste 10 årene

Utvalget har flere steder omtalt våre årlige rapporter om funn fra fylkesmennenes tilsyn. Derfor vil vi gi noen samlede innspill om funn fra tilsyn med offentlige grunn- og videregående skoler i perioden 2008-2017. Selv om tilsynene er risikobaserte, mener vi at omfanget av tilsyn de siste 10 årene er tilstrekkelig for å kunne si noe generelt om sektortilstanden. Siden 2008 er det gjennomført i overkant av 3000 tilsyn med offentlige grunn- og videregående skoler på mange forskjellige regelverksområder. I overkant av 1400 av disse har vært felles nasjonale tilsyn og har omfattet 400 kommuner. Det har også vært i overkant av 1400 egeninitierte tilsyn med omlag 400 kommuner, samt 233 tilsyn i 200 kommuner med prioriterte områder. Siden 2010 er det ført 696 tilsyn med psykososialt skolemiljø og 621 tilsyn med elevenes utbytte. Nær 1/3 av skolene i Norge har vært involvert i minst en av de to siste FNT-satsningene.

På side 11-12 fremkommer det at «Trolig har også medialisering av samfunnet og økning i tilsyn og kontroll bidratt til opplevelsen av at det er flere regler og flere saker som løses rettslig». Vi mener at dette bør nyanseres når det gjelder at det har vært en økning i tilsyn og kontroll. Det gjøres 59 prosent færre tilsyn i 2017 enn i 2009 (fra 517 til 212). Siden 2010 har det vært en reduksjon i antall tilsyn på 45 prosent (fra 383 til 212). En årsak til at det har vært en slik nedgang kan være at flere av tilsynene som gjennomføres er mer omfangsrike enn tidligere.

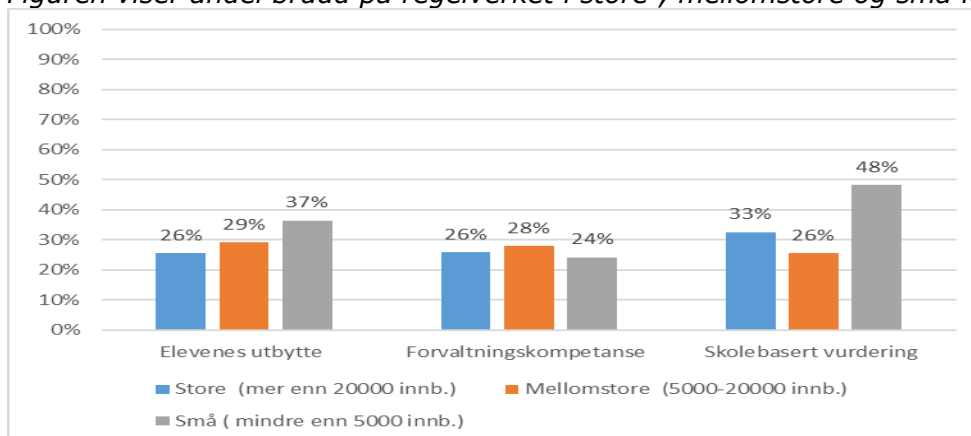
1/4 av påleggene som varsles i foreløpige rapporter, rettes opp før endelig rapport. 9 av 10 pålegg i foreløpig rapport korrigeres før enkeltvedtak med pålegg om retting (dette er basert på 561 tilsyn).

3. Forskjeller mellom store, mellomstore og små kommuner

På side 24 i utvalgets tekst, fremkommer det at oppsummeringene av fylkesmennenes tilsyn ikke har vist til noen systematiske forskjeller ut fra geografi og kommunestørrelse. I en oppsummering av FNT for perioden 2014-17, har vi forsøkt å gjøre en sammenstilling av

store, mellomstore og små kommuner. Vi fant at når det gjelder tilsyn med elevenes utbytte av opplæringen er det flest brudd på regelverket i de minste kommunene. Når det gjelder kommunenes forvaltningskompetanse, ser vi at det er relativt jevnt i avdekkede brudd på regelverket i de små kommunene enn i de store og mellomstore kommunene. Tilsynet med skolebasert vurdering viser at det er avdekket flere brudd på regelverket i de små kommunene enn i de store og mellomstore.

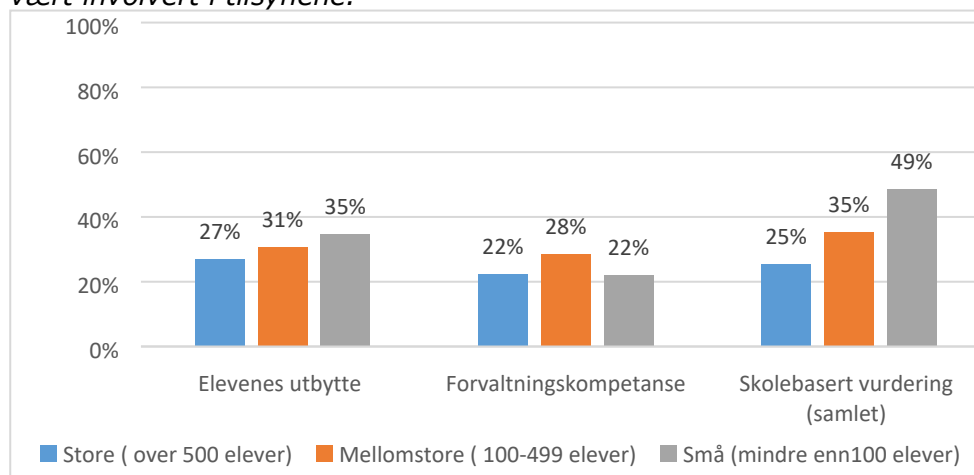
Figuren viser andel brudd på regelverket i store¹, mellomstore og små kommuner.

Forskjeller mellom store, mellomstore og små skoler

Når det gjelder skolestørrelse, er det avdekket noe flere brudd på regelverket ved de minste skolene. I tilsynet med forvaltningskompetanse er det avdekket like mange brudd på regelverket ved store som ved små skoler.

Figuren viser andel brudd på regelverket ved store, mellomstore og små skoler som har vært involvert i tilsynene.

Med vennlig hilsen

Anna Beskow
fungerende avdelingsdirektør

Ronny Alver Gursli
seniorrådgiver

¹ Alle fylkeskommunene er definert som store kommuner.